

DZIENNIK

METAMORFOZY

FINANSOWEJ

DZIECI

#NEWSTYDZESIEFINANSÓW

Dziennik Metamorfozy Finansowej Dzieci

Cześć!

Witaj w swoim dzienniku Metamorfozy Finansowej!

To miejsce, gdzie razem z Tobą (i przy wsparciu Twoich rodziców) odkryjemy tajemnice pieniędzy i nauczymy się, jak mądrze nimi zarządzać. Będzie zabawnie, ciekawie, a czasem też trochę wyzwaniowo, ale przecież przygody to coś, co lubimy najbardziej, prawda? Gotowy na podróż do świata finansów, w której Ty jesteś bohaterem? Zaczynamy!

Czasem pewnie myślisz: „Chcę być dorosły!”, „Kiedy dorosnę, zrobię to, tamto i jeszcze to!” albo słyszysz: „Zrozumiesz, jak dorośniesz” czy „Jesteś za mały, żeby to pojąć”. Spokojnie, my też jako dzieci często słyszeliśmy takie rzeczy.

Ale dziś chcemy pokazać Ci, że nawet trudne, „dorosłe” tematy można zrozumieć w Twoim dziecięcym świecie! Ten dziennik i zadania, które tu znajdziesz, to początek fantastycznej przygody z nauką o pieniądzach. To podróż, która będzie rosła razem z Tobą przez lata.

Do zobaczenia na kolejnych kartach dziennika!

Zespół Metamorfozy Finansowej

Poznaj Aleksa i Zosię! To świetni przyjaciele, którzy nawzajem się uzupełniają. Aleks uwielbia technologię, a Zosia zawsze wymyśli coś kreatywnego. Razem uczą się o finansach i tego, jak mądrze korzystać z pieniędzy. Aleks i Zosia są częścią naszego zespołu Metamorfozy Finansowej i będą Ci towarzyszyć podczas tej przygody. Na początek poznaj ich bliżej.

Cześć!

Jestem Aleks, mam 13 lat i zawsze mam moc energii. Uwielbiam uczyć się nowych rzeczy, szczególnie jeśli chodzi o sport, finanse i technologię. Mam zawsze przy sobie notes, gdzie zapisuję swoje pomysły - nigdy nie wiadomo, kiedy wpadnie mi coś ciekawego do głowy!

Lubię wyzwania i rozwiązywanie zagadek, a do tego **zawsze staram się znaleźć nowe sposoby jak zarobić na własne kieszonkowe!** Mam sporo pomysłów i nie boję się ich testować. Jak będę dorosły założę własną firmę!

Cześć!

Nazywam się Zosia i mam 12 lat. Jestem osobą pełną energii i pomysłów. Uwielbiam rysować i wymyślać nowe projekty, które często przeradzają się w moje małe biznesy, jak na przykład sprzedaż własnoręcznie robionych bransoletek.

Kreatywność to moje drugie imię!

Lubię planować swoje wydatki i mam swoje **sposoby na oszczędzanie pieniędzy**, którymi chętnie dzielę się z innymi. Nie boję się nowych wyzwań i zawsze mam głowę pełną nowych pomysłów.

ROZDZIAŁ 1

Co wiem o pieniądzach?

Na rozgrzewkę sprawdźmy, co już wiesz o pieniądzach!

Nie ma złych odpowiedzi - liczy się to, co myślisz Ty!

Zacznijmy od tego, jak rozumiesz słowo „pieniądz”? Napisz poniżej swoją własną definicję. Jeśli to zadanie jest za trudne, narysuj, co pierwsze przychodzi Ci na myśl, kiedy słyszysz to słowo.

.....

.....

.....

Miejsce na rysunek

Twoja własna definicja gotowa? Teraz sprawdź, czy pokrywa się z definicją stworzoną przez nas:

Pieniądze to specjalne środki, których używamy, żeby coś kupić lub zapłacić za różne rzeczy (na przykład za wizytę u dentysty). Mogą być to monety, banknoty (papierowe pieniądze) albo być zapisane na karcie płatniczej. Dzięki pieniądзом nie musimy wymieniać się przedmiotami - zamiast tego płacimy nimi za to, co chcemy mieć, np. za zabawki, jedzenie, wizytę u dentysty lub ubrania.

Zadanie 1: Podkreśl w naszej definicji te słowa, które pojawiły się również w stworzonej przez Ciebie własnej definicji.

Zadanie wykonane? Świetnie.

Pieniądze to nie tylko monety i banknoty. Teraz pora, abyś Ty też zobaczył, w jakiej formie możesz używać pieniędzy. Spójrz na poniższe ilustracje, które przedstawiają różne formy, w jakich może występować pieniądz. Rozwiąż zadanie, by również je poznać!

Instrukcja:

Dopasuj nazwy do obrazków, połącz każdy środek płatniczy z odpowiednim obrazkiem. Oznacz **zieloną** pętlą środek płatniczy, którego najczęściej używają Twoi bliscy. Oznacz **czerwoną** pętlą ten środek płatniczy, którego Ty najczęściej używasz.

Pieniądze

Telefon

Smartwatch

Karta płatnicza

Spróbuj wymienić plusy i minusy każdego z tych sposobów płacenia, które poznaliśmy wcześniej. Co w nich jest fajne, a co może być trochę kłopotliwe?

PLUSY	MINUSY

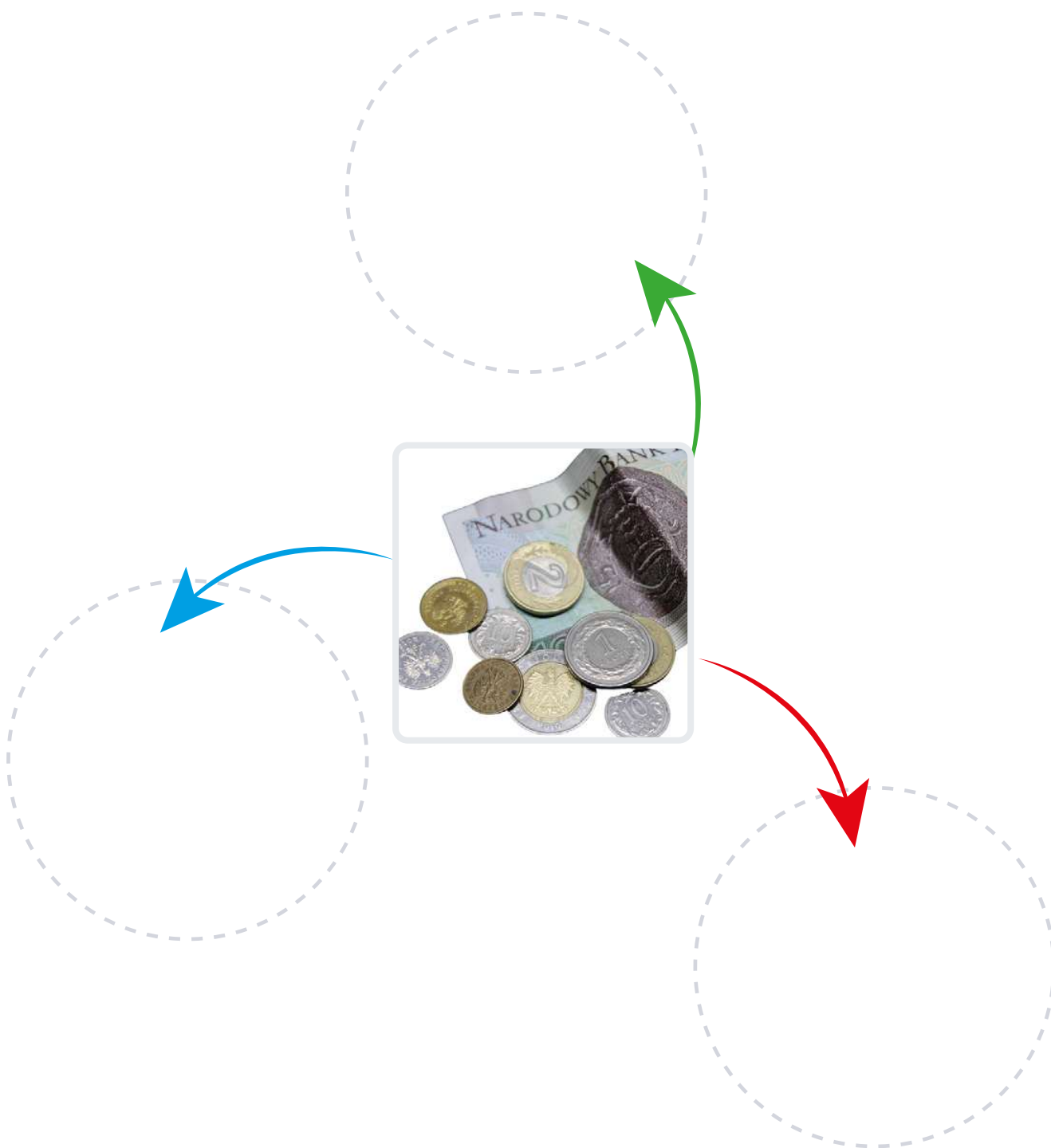

Kiedyś chciałem kupić hot doga i już miałem wyciągać telefon, aby zapłacić, kiedy zobaczyłem napis „tylko gotówką”. Zawsze mam przy sobie telefon, ale tym razem nie miałem ani jednej monety! Musiałem wrócić do domu głodny. Od tego czasu wiem, żeby mieć choć parę złotych na wszelki wypadek!

Pomyśl teraz, kiedy ostatnio Ty również używałeś pieniędzy - czyli: pieniędzy, np. samodzielnie lub na zakupach z rodzicami (samodzielnie lub na zakupach z rodzicami)?

Zadanie 2: Narysuj albo zapisz przynajmniej trzy sytuacje z ostatnich dni, w których korzystałeś z pieniędzy. Czy wydałeś je na coś, np. na zabawkę albo przekąski w szkolnym sklepiku? A może schowałeś je do swojej skarbonki?

Rozumiesz już czym jest pieniądz. Wiesz również, że nie musi on występować tylko w formie monet lub banknotów. Czy wiesz skąd pieniądze pojawiają się u Twoich rodziców?

ROZDZIAŁ 2

Dochody – czyli skąd się biorą pieniądze w portfelu?

Pieniądze mogą pojawić się w portfelu lub na koncie bankowym, kiedy ktoś wykonuje pracę. Nazywamy to „wynagrodzeniem” albo „dochodem”.

Dochód to wszystkie pieniądze, które ktoś dostaje za pracę, na przykład fryzjer za to, że obetnie ci włosy, a Pani w sklepie za to, że cię obsługuje i sprzedaje ci różne produkty.

My, dzieci, też możemy mieć swoje pieniądze! Czasem dostajemy kieszonkowe od rodziców albo dziadków. Możemy też zarobić, na przykład pomagając w domu lub sprzedając bransoletki (tak jak ja), które sami zrobiliśmy. Te pieniądze możemy wydać na coś fajnego, zainwestować, albo odłożyć na później.

Razem z Aleksem zrobiliśmy tabelkę, w której zapisaliśmy, skąd mamy swoje pieniądze.

Możesz zrobić taką tabelkę dla siebie!

Tabela Aleksa:

Skąd mam pieniądze?	Wartość	Kiedy je otrzymuję?
kieszonkowe od rodziców	65 zł	pierwszy poniedziałek miesiąca
kieszonkowe za pomoc w firmie taty	40 zł	każdy 15 dzień miesiąca
stypendium	150 zł (czyli 50 zł na miesiąc)	raz na kwartał
Suma miesięcznie (średnio)	155 zł	

Tabela Zosi:

Skąd mam pieniądze?	Wartość	Kiedy je otrzymuję?
kieszonkowe od rodziców	60 zł	raz na miesiąc
sprzedaż własnej biżuterii	30 zł	nieregularnie
pieniądze na święta i urodziny	170 zł (czyli 28 zł na miesiąc)	2 razy do roku
Suma miesięcznie (średnio)	minimum 88 zł + to co zarobię sprzedając bransoletki	

Teraz zastanów się, kiedy Ty otrzymujesz pieniądze. Czy również masz swój stały dochód, który pojawia się co tydzień lub raz w miesiącu? A może dostajesz pieniądze na święta i urodziny?

Zadanie 3: Wypisz je w tabelce lub narysuj w białym polu pod tabelą. Pamiętasz, jakie kwoty otrzymałeś oraz kiedy te pieniądze do Ciebie trafiły lub trafiają? Czy jest to np. pierwszy dzień miesiąca, każdy poniedziałek, bądź każde urodziny.

Skąd mam pieniądze?	Wartość	Kiedy je otrzymałem?
Suma miesięcznie (średnio)		

Super! Właśnie określiłeś skąd masz pieniądze, czyli swoje źródła dochodu! Zastanów się ile czasu musiałeś poświęcić Ty, lub Twoi rodzice, żeby je zdobyć. To ważne, żeby własnymi pieniędzmi dobrze rozporządzać, bo czas i wysiłek Twój, jak i Twoich rodziców, dziadków są niezwykle cenne! Jak dobrze zarządzać własnym budżetem, czyli w jaki sposób mądrze wydawać i oszczędzać pieniądze, tego dowiesz się w kolejnych rozdziałach naszego dziennika.

ROZDZIAŁ 3

Wydatki

Teraz przypomnij sobie, co mówili Ci rodzice lub dziadkowie, kiedy dawali Ci jakieś pieniądze. Moja mama często mówiła: „Kup sobie za to coś ładnego”, a tata zazwyczaj radził, żebym wrzuciła je do skarbonki. Może u Ciebie też słyszałeś coś podobnego?

To, co słyszymy od rodziców, lub obserwujemy na przykład w trakcie zakupów, buduje w nas nasze finansowe nawyki. Jedne mogą być wspierające: jak zaoszczędzenie części pieniędzy, inne wręcz przeciwnie. Czasem możemy zrobić coś nie do końca mądrego, np. wydać całe kieszonkowe na lody! Wtedy nie tylko może nas rozboleć brzuch, ale zabraknie nam pieniędzy na inne rzeczy, w tym nasze cele. Nie oznacza to jednak, że nie możemy wydawać naszych pieniędzy! Możemy, tylko z głową!

Dlatego przejdziemy teraz do tego, co nawet dorosłym czasem sprawia trudność — czyli do mądrego planowania wydatków. Dla mnie na początku też nie było to łatwe, ale z czasem coraz lepiej sobie radziłam!

Planowanie wydatków to jak tworzenie listy rzeczy, na które chcesz przeznaczyć swoje pieniądze, i zastanawianie się, ile na każdą z nich potrzebujesz. To taka trochę gra strategiczna – wybierasz, co jest najważniejsze i sprawdzasz, czy wystarczy Ci na wszystko, co chcesz.

Wyobraź sobie, że masz skarbonkę pełną monet i banknotów. Możesz je wydać na różne rzeczy: przekąski, zabawki albo książki. Ale co, jeśli wydasz wszystko na lody i napoje, a później zobaczysz super grę, o której marzysz? Właśnie dlatego planowanie wydatków jest takie ważne – żeby zawsze mieć na to, co naprawdę chcesz, i nie zabrakło Ci pieniędzy.

Zanim zaczniesz planować, warto zobaczyć, jak wyglądały Twoje wydatki do tej pory.

Zobacz moją tabelę miesięcznych wydatków:

Kwota do rozdysponowania:			88 zł
Kategoria:	Kiedy:	Co kupiłam?	Ile wydałam?
JEDZENIE I PRZEKĄSKI			
sklepik szkolny	04.11	baton i sok	6 zł
sklepik szkolny	12.11	woda i jabłko	3 zł
sklepik szkolny	27.11	gumy do żucia i sok	6 zł
żabka obok domu	18.11	baton, woda i gumy do żucia	10 zł
sklep spożywczy	18.11	orzeszki	3 zł
sklep spożywczy	21.12	lody	5 zł
ZABAWKI I GRY			
figurki	8.11	figurka z gry komputerowej	5 zł
planszówki	8.11	warcaby	7 zł
ROZRYWKA			
kawiarnia	10.11	lody	5 zł
kawiarnia	13.11	ciastko i herbata	10 zł
OSZCZĘDNOŚCI			
oszczędności	4.11	wrzucone do skarbonki	28 zł
Suma:			88 zł

Jak widzisz, wydałam mniej, niż miałam do rozdysponowania. To, co mi zostało, wrzuciłam do skarbonki. Teraz Twoja kolej. Poniżej znajdziesz tabelę, którą możesz wypełnić dla siebie! Przypomnij sobie ostatnie zakupy lub wpisz kolejne, w których będziesz brać udział. Możesz także posłużyć się paragonami, które Twoi rodzice zabrali ze sklepu

Tabelę swoich miesięcznych wydatków w rozszerzonej wersji znajdziesz również na końcu dziennika. Możesz ją drukować na każdy miesiąc i na nowo uzupełniać.

Produkt (miejsce na rysunek lub nazwę)	Data:	Cena:	Co myślę o cenie? (Narysuj uśmiechniętą / znudzoną / smutną buźkę)

Wypisałeś swoje zakupy, czyli wydatki, które poniosłeś. Teraz pamiętaj, żeby zacząć prowadzić taki rejestr regularnie. Możesz to robić w dowolny sposób! Ja bardzo lubię technologię, więc postanowiłem zapisywać swoje wydatki na bieżąco w specjalnej aplikacji na telefonie. Zosia natomiast stworzyła własny zeszyt, w którym raz na kilka dni zapisuje swoje wydatki. Dzięki temu wiemy, ile pieniędzy wydaliśmy a ile nam jeszcze zostało.

Na końcu dziennika znajdziesz tabelkę, która pomoże ci zapisywać swoje wydatki w ciągu miesiąca! Możesz się nią posłużyć, lub tak jak Aleks zacząć korzystać z aplikacji.

ROZDZIAŁ 4

Paragony

Na początku mojej przygody z budżetem i wydatkami zbierałam paragony za zakupy! Zachęcam Cię, żebyś spróbował zrobić to samo. Znajdź i przyklej na tej oraz kolejnej stronie co najmniej trzy paragony lub faktury (mogą być np. za telefon, Internet). Następnie, razem z rodzicami lub sam, spróbuj je przeanalizować.

Jak to zrobić?

Podkreśl datę zakupu, zaznacz koszt — czyli ile zapłaciłeś, a potem poszukaj kwoty podatku i zakreśl ją kółkiem. Aleks, powiesz nam czym jest podatek?

Już wyjaśniam!

Paragony to część pieniędzy, którą płacimy państwu za różne rzeczy, które kupujemy.

Te pieniądze są potem wykorzystywane na ważne rzeczy, jak budowanie szkół, naprawianie dróg czy pomoc w szpitalach. Więc tak jak w domu wszyscy się składamy na pizzę, tak podatki to taki wspólny „składowy słoik” na rzeczy potrzebne dla wszystkich ludzi. Dlatego na każdym paragonie znajdziesz kwotę podatku — to właśnie ta część, która idzie na potrzeby nas wszystkich.

nr: 22571	
PARAGON FISKALNY	
KUBEK DO BUBBLE TE-B	1 szt. x 5,99 5,99
JOGURT PITNY 210g-C	1 szt. x 5,50 5,50
CYCLOP EYE 7g-A	2 szt. x 1,50 3,00
NAPOJ COLA 0,25l-A	1 szt. x 2,49 2,49
DONUT SERCE 53g-C	2 szt. x 3,99 7,98
MUFFIN WIEDEŁ 115g-C	1 szt. x 4,50 4,50
NAPOJ COCA 0,5l PET-A	1 szt. x 5,80 5,80
BAT LION WHITE 60g-C	1 szt. x 4,40 4,40
SPRZEDAŻ OPODATKOWANA A	11,29
SPRZEDAŻ OPODATKOWANA B	5,99
SPRZEDAŻ OPODATKOWANA C	22,38
PTU A 23%	2,11
PTU B 8%	0,44
PTU C 5%	1,07
SUMA PTU	3,62
SUMA PLN	39,66
ROZLICZENIE PŁATNOŚCI	40,00 PLN
GOTÓWKA	0,34 PLN
RESZTA GOTÓWKA	
00022 #zB062-1 kasjer: 2	2025-02-01 11:54
254D9980FC13ACAE1E8A31C04ACBD395E68CFCF	
FEZ EAO 2202146149	
Nr sys: 19847	

nr: 22570	
PARAGON FISKALNY	
CHEETOS SPIRAL 80g-C	1 szt. x 5,50 5,50
OPUST CHEETOS SPIRAL 80g-C	-2,50
TORBA PAPIEROWA ZA-A	1 szt. x 1,50 1,50
KUBEK DO BUBBLE TE-B	1 szt. x 5,99 5,99
WAFEL TOFINEK 40g-C	1 szt. x 1,90 1,90
BATON SNICKERS SUPER 75g-A	1 szt. x 5,50 5,50
BATON LION 42g-C	1 szt. x 2,99 2,99
OPUST BATON LION 42g-C	-1,19
OPUSTY ŁĄCZNIE	-3,69
SPRZEDAŻ OPODATKOWANA A	7,00
SPRZEDAŻ OPODATKOWANA B	5,99
SPRZEDAŻ OPODATKOWANA C	6,70
PTU A 23%	1,31
PTU B 8%	0,44
PTU C 5%	0,32
SUMA PTU	2,07
SUMA PLN	19,69
ROZLICZENIE PŁATNOŚCI	20,00 PLN
GOTÓWKA	0,31 PLN
RESZTA GOTÓWKA	
00021 #zB062-1 kasjer: 2	2025-02-01 11:51
1C528C2B460F5029C90CB73D4EBCB94C1805A421	
FEZ EAO 2202146149	
Nr sys: 19846	

nr: W378580	
PARAGON FISKALNY	
FARB Y PLAKATOWE 10KOL ASTRA A 1 szt*14,90	14,90
Paletka do farb /2939/ BAMBINO A	
1 szt*4,99	4,99
PEDZELKI 7-12 SZKOLNE A 2 szt*1,49	2,98
SP.OP.A: 22,87 PTU 23%	4,28
Suma PTU:	4,28
Suma:	PLN 22,87
F371524 #1 zhrana1	27-01-2025 07:02
GNE/PRFHCFTIHWGJaLTKqNMtXhl = 6E	
FEZ CDM 1901050286	
Gotówka:	52,87
Reszta:	30,00
Nr Sys:	381829

ROZDZIAŁ 5

Zbędne wydatki

Pilnowanie swoich wydatków to fajna sprawa!

Ostatnio podsumowując swoje miesięczne wydatki zauważyłem, że kupiłem grę, której tak właściwie nie potrzebowałem. Chciałem ją mieć tylko dlatego, że w telewizji leciała jej reklama. Jak myślisz, jak często chcesz kupić coś, czego właściwie nie potrzebujesz, ale podoba Ci się, gdy widzisz tę zabawkę, grę, fajny ciuch w reklamie?

W reklamach, na przykład w telewizji czy internecie, używa się chwytów marketingowych, czyli takich sposobów, które mają na celu zachęcenie Cię do kupienia czegoś, czego początkowo wcale nie planowałeś kupować. Dzieci często zachęca się do zakupu poprzez umieszczanie ich ulubionych bohaterów na etykietach napojów czy słodczy. Ja nie raz kupiłam sok ze swoją ulubioną postacią z bajki tylko dlatego że była na butelce. Sok smakował tak samo jak inne, chociaż był droższy, a butelkę później wyrzuciłam. Przypomnij sobie takie sytuacje, a kolejno narysuj je lub opisz poniżej.

Sytuacja 1.

Sytuacja 2.

Sytuacja 3.

ROZDZIAŁ 6

Dlaczego ceny się zmieniają?

Skoro już mówimy o zakupach to dobrze wiesz, że za wszystko, co widzimy na półkach sklepowych, trzeba zapłacić. Cena to liczba, która mówi nam, ile kosztuje dana rzecz. Kiedy widzisz cenę danego produktu, na przykład zabawki w sklepie, wiesz, ile pieniędzy musisz mieć, żeby ją kupić. Jeśli taka rzecz kosztuje 5 zł, to trzeba zapłacić 5 zł, żeby ją kupić. Jednak czasami ceny produktów się zmieniają. Mogą się różnić w sklepach, ponieważ to właściciel ustala ceny swoich produktów — tak samo, jak ja ustalam cenę, za jaką sprzedaję bransoletki. Zapisując swoje wydatki regularnie zauważyłam, że niektóre ceny zmieniają się częściej, a inne rzadziej. To twoje kolejne zadanie! Zaobserwuj czy i jak zmieniają się ceny produktów w sklepach. Jak to sprawdzić? Wybierz kilka artykułów / produktów (na przykład mleko, chleb, ulubiony sok). Na kolejnych zakupach sprawdź, ile kosztują dane produkty i zapisz ich ceny. Po jakimś czasie (po tygodniu, miesiącu) sprawdź ile kosztują te same produkty.

Zadanie 1: Zapisz swoje obserwacje poniżej:

Produkt (miejsce na rysunek lub nazwę)	Data:	Cena:	Co myślę o cenie? (Narysuj uśmiechnięta / znudzoną / smutną buźkę)

Razem z Zosią mamy kilka swoich ulubionych produktów, których ceny porównujemy od kilku miesięcy. Zosia porównuje ceny pomidorów i jogurtu greckiego, który wprost uwielbia. U mnie na liście znajduje się mój ulubiony sok pomarańczowy. Swój spis prowadzimy wspólnie. Razem też zastanawiamy się, co mogło wpłynąć na różnicę w cenach. Zosia zauważyła, że za jej ulubione pomidory zapłaci mniej w wakacje, bo jest na nie sezon. Czyli po prostu więcej ich rośnie i są tańsze, żeby ludzie je kupowali i się nie zmarnowały.

Czasami ceny produktów zmieniają się nie tylko przez sezon, jak w przypadku pomidorów Zosi, ale też przez zjawisko, które nazywa się inflacją.

Inflacja to taki proces, kiedy ogólnie większość rzeczy w sklepach, czy usług - jak wizyta u fryzjera, drożeje z upływem czasu. Na przykład, jeśli rok temu za sok pomarańczowy płaciłem mniej niż teraz, to może być właśnie przez inflację. Dzieje się tak, gdy rosną koszty produkcji, transportu albo pracy. Inflacja sprawia, że za te same pieniądze możemy kupić trochę mniej rzeczy niż wcześniej. Dlatego ważne jest, żebyśmy razem patrzyli na ceny i rozmawiali, co mogło się zmienić.

ROZDZIAŁ 7

Lista zakupów

Nie raz mieliśmy z Aleksem sytuację, że nasi rodzice jechali na zakupy bez nas. Chociaż często im przypomnieliśmy, żeby pamiętać o naszych ulubionych produktach wracali bez nich. W końcu Aleks poprosił rodziców, żeby zaczęli zapisywać co mają kupić. Sama zaproponowałam to też swoim rodzicom. Po jakimś czasie stało się to naszym wspólnym zwyczajem. Tworzenie razem listy zakupów. Zawsze w piątek wieczorem wypisujemy wspólnie produkty, które kupimy na sobotnich zakupach. Teraz Twoja kolej, poproś rodziców, o wspólne tworzenie listy zakupów. Jeśli nie macie takiej tradycji zapoczątkuj ją u siebie tworząc swoją własną listę, a później listę zakupów do domu.

Moja lista zakupów

- ☐ pomidory
- ☐ jogurt grecki
- ☐ sok pomarańczowy
- ☐ orzechy nerkowca
- ☐ pomarańcze
- ☐ winogrona
- ☐ sałata
- ☐ żelki
- ☐ baton
- ☐ _____
- ☐ _____
- ☐ _____
- ☐ _____
- ☐ _____

Twoja pierwsza lista zakupów zrobiona? Świetnie! Teraz zdradzę Ci pewien sekret. Twoja lista zakupów to pierwszy krok do planowania budżetu. Pewnie teraz w Twojej głowie pojawiło się pytanie czym jest budżet domowy? To wyjaśni Ci Aleks.

ROZDZIAŁ 8

Budżet domowy

Budżet domowy to plan, który pomaga wiedzieć, ile mamy pieniędzy i na co je wydamy. To tak, jakby robić listę rzeczy, które trzeba kupić, ale także zaplanować, ile pieniędzy trzeba przeznaczyć na inne ważne rzeczy, jak na przykład własne oszczędności czy prezent dla Taty na urodziny.

Dzięki planowaniu budżetu wiem, ile pieniędzy chcę odłożyć do skarbonki, a ile mogę i chcę przeznaczyć na swoje wydatki.

Rozbudowany budżet domowy prowadzą także moi rodzice. Co miesiąc pokazują pieniądzom, gdzie mają iść i dzielą je na różne części takie jak: oszczędności, inwestycje, rozrywkę, wydatki na żywność i opłaty, takie jak prąd. Kolejno z końcem miesiąca mama i tata robią podsumowanie, czy zrealizowali swój plan budżetu i planują go na następny miesiąc.

Zobacz na poniższe tabelki, w których pokażemy Ci jak razem z Aleksem prowadzimy nasze budżety. Zauważ, że nasze kieszonkowe jest różnej wielkości i dzielimy je w zupełnie inny sposób.

Miesięczny budżet Zosi:	
Data:	listopad, 2024
Kwota kieszonkowego od rodziców*	60
Kategoria:	Kwota
Zakupy	20
Cele	10
Hobby	10
Rezerwa	10
Inwestycje	10

*Jak możesz zauważyć, kwota w tabeli to moje stałe kieszonkowe, które dostaję co miesiąc. Pieniądze, które zarabiam za sprzedaż biżuterii odkładam do skarbonki na swoje marzenia i nie wpisuję ich w budżecie, bo nigdy nie wiem, kiedy i ile bransoletek sprzedam oraz za jaką kwotę.

Miesięczny budżet Aleksa:	
Data:	listopad, 2024
Kwota kieszonkowego od rodziców*	105
Kategoria:	Kwota
Zakupy	20
Cele	30
Hobby	15
Rezerwa	20
Inwestycje	20

Teraz już wiesz, jak z Zosią dzielimy swoje kieszonkowe. Ja też nie biorę pod uwagę w budżecie miesięcznym otrzymanego stypendium, te środki oszczędzam na swoje marzenia. Skoro rozumiesz już, czym jest budżet domowy, czas, żebyś sam spróbował zaplanować swój budżet i wskazać swoim pieniądzom, gdzie chcesz, aby poszły.

Mój miesięczny budżet:	
Kwota kieszonkowego	
Kategoria:	Kwota

Pod koniec miesiąca podsumuj swoje wydatki i sprawdź, czy wskazana na początku miesiąca przez Ciebie kwota była wystarczająca. W tym zadaniu pomoże Ci karta budżetu do wydrukowania, którą znajdziesz na końcu dziennika.

Razem z Aleksem planujemy swój budżet już od roku! Dzięki temu wiemy, że jego regularne prowadzenie daje świetne efekty. Po pierwsze, łatwiej jest nam zaplanować, na co wydajemy pieniądze, a po drugie, widzimy, ile możemy zaoszczędzić na coś, co chcielibyśmy kupić w przyszłości. Dzięki temu czujemy, że mamy kontrolę nad swoimi wydatkami, a nie wydajemy pieniędzy na rzeczy, które tak naprawdę nie są nam potrzebne. To pomaga nam oszczędzać i lepiej zarządzać tym, co mamy!

Planowanie budżetu jest tak naprawdę pierwszym krokiem do tego, by mieć więcej pieniędzy w przyszłości i w ten sposób budować własne oszczędności i majątek.

A co to jest majątek?

ROZDZIAŁ 9

Mój majątek

Majątek to wszystko, co posiadasz i co ma dla Ciebie wartość, na przykład pieniądze, te w skarbonce lub na koncie oszczędnościowym. Są to też inne rzeczy, które są twoje. Mogą to być: książki, gadżety, sprzęty, zabawki. Razem z Zosią wiemy, co tworzy nasze majątki, ale każdy z nas ma trochę inny. To dlatego, że każdy z nas posiada co innego i dla każdego z nas inne rzeczy są ważne. Dla mnie takim majątkiem jest konsola do gry, a dla Zosi sztaluga, bo każdy z nas ma inne hobby.

Żebyś zrozumiał lepiej czym jest majątek omówimy każdy z jego rodzajów jaki może pojawić się w Twoich finansach.

Zacznijmy od najważniejszej rzeczy ale też takiej o której nieraz zapominają także dorośli. Rezerwa finansowa, czyli takie trochę fundamenty w kwestii finansów. Żeby dom stał cały potrzebuje mocnych fundamentów. Teraz dowiesz się, dlaczego w finansach też są bardzo ważne.

Rezerwa finansowa to takie pieniądze, które trzymam na wszelki wypadek. Nie wydaje ich na zabawki ani słodycze, tylko chowam, żeby mieć je, gdy wydarzy się coś ważnego albo niespodziewanego. To jak taka tajna skarbonka na „czarną godzinę”!

Zadanie 1: Teraz Ty zastanów się, czym dla Ciebie jest rezerwa finansowa? Napisz lub narysuj 3 rzeczy lub określenia jakie kojarzą Ci się z rezerwą finansową.

.....
.....

Skoro rezerwa jest taką sekretną skarbonką, której nie wydajemy na nasze cele, to z jakich środków mamy kupować rzeczy, które chcemy? Na takie wydatki oszczędzamy. Czyli są to nasze „oszczędności na”.

„Oszczędności na” to pieniądze, które odkładam, żeby uzbierać na coś, co bardzo chcę mieć, na przykład nową grę albo klocki LEGO. Nie wydaję ich od razu, tylko czekam, aż uzbiera się tyle, ile potrzeba!

„Oszczędności na” mogą być czasami dużymi kwotami, dlatego warto się zastanowić, gdzie takie pieniądze można trzymać? Poszukałem w internecie informacji i wybrałem dla siebie rzeczy, które najlepiej zrozumiałem. Wszystko zapisałem w tabeli.

Miejsce	Cel gromadzenia
Skarbonka	Konsola do gry
Konto w banku	Oszczędności
Koperta	Rolki

Dla Ciebie mam to samo zadanie. Poszukaj w internecie, gdzie możesz trzymać pieniądze. Nie tylko te na wszelki wypadek, ale również te odkładane na marzenia.

Miejsce	Cel gromadzenia

W tabelce Aleksa zauważyłam konto bankowe. Zapytałam rodziców, czy też mogę takie mieć, ponieważ okazało się, że dziecko nie może założyć konta bez zgody rodziców. Kilka dni później razem z rodzicami poszłam do banku i wspólnie otworzyliśmy konto dla mnie.

Teraz spójrz na swoją tabelkę i zrób to samo co ja, czyli otocz pętlą co możesz zrobić samodzielnie (ja na zielono zaznaczyłam skarbonkę) a na czerwono to, w czym potrzebujesz pomocy rodziców.

Rezerwa i oszczędności to też nasz majątek. Do naszego majątku możemy dodać wszystko co posiadamy i co jest dla nas ważne na przykład rower lub telefon. Moi rodzice rzeczy, które kupili nazywają majątkiem bytowym, ja nazywam je moimi cennymi rzeczami. Raze z Alekssem stworzyliśmy wspólnie listę rzeczy, które posiadamy i które traktujemy jako cenne rzeczy. Zaliczam do nich sztalugę, rower, wrotki i telefon.

Teraz Twoja kolej!

Zadanie 2: Popatrz na to, jakie rzeczy posiadasz. Narysuj lub napisz 3 rzeczy, które są dla Ciebie najbardziej wartościowe. Jak myślisz, która z nich kosztowała najwięcej, a która najmniej?

.....

.....

.....

Majątek bytowy naszej rodziny to wszystkie cenne rzeczy, które mamy i które przydają się nam i naszym rodzicom w codziennym życiu. To na przykład: samochód, telewizor, łóżko, lodówka. Te rzeczy pomagają nam czuć się bezpiecznie, wygodnie i szczęśliwie każdego dnia.

Dom czy mieszkanie to też jest majątek bytowy. Nasz dom należy do naszych rodziców, ale w przyszłości być może będziemy mieć swój własny. Tak samo samochód. W przyszłości chciałbym jeździć mercedesem! Na razie mam fajny rower.

Wiesz już czym są oszczędności. Teraz czas na kolejny element majątku, w którym nasze oszczędności mogą same zarabiać czyli przynosić dodatkowy dochód. Jest to majątek inwestycyjny. Zacznijmy od tego czym właściwie jest inwestycja.

Inwestycja to sposób, żeby nasze pieniądze mogły „pracować” i w przyszłości było ich więcej. To trochę jak sadzenie nasionka, które z czasem rośnie i daje owoce. Na przykład, kiedy ktoś kupuje coś wartościowego, jak złota moneta, która potem staje się cenniejsza, to właśnie jest inwestycja. Dzięki temu możemy mieć później więcej pieniędzy.

Teraz Twoja kolej!

Zadanie 3: Znajdź (na przykład w internecie) definicję każdego ze słów poniżej. Jeśli dziś to zadanie jest dla Ciebie za trudne, nie martw się, przyjdzie na nie odpowiedni moment, a na razie narysuj, co Ci się pierwsze kojarzy z danym słowem.

Akcje

Metale szlachetne

Obligacje skarbowe

Lokata

Zadanie wykonane? **Świetnie.**

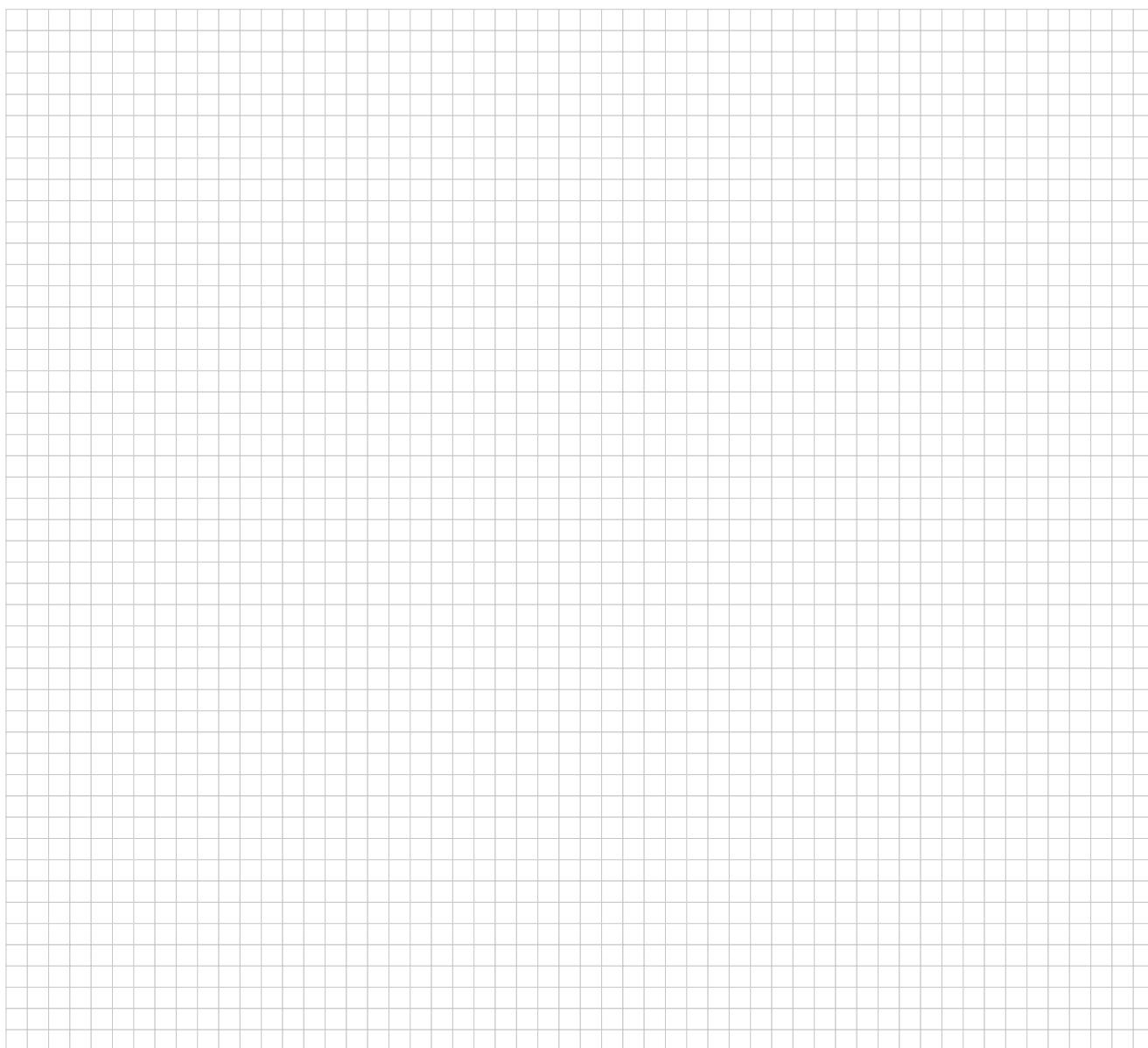
Rozmawiając z Zosią na temat inwestycji myślałem o tym, co powiedziała, że jest to takie nasionko, które kiełkuje. Zrobiliśmy sobie mały konkurs, kto lepiej to narysuje.

No nie ukrywam, Zosia ma jednak większy talent do takich rzeczy. Zobacz na zwycięski rysunek Zosi.

Rysunek Aleksa różnił się trochę od mojego. Chociaż oboje znamy definicję czym są inwestycje, każdy z nas rozumie je trochę inaczej. Jestem ciekawa, jak Ty sobie je wyobrażasz?

Zadanie 4: Narysuj własny rysunek przedstawiający to, czym jest dla ciebie inwestycja i inwestowanie.

Teraz wiesz, co może wchodzić w skład Twojego majątku, oraz jak możesz go podzielić na zadania. Jak na przykład oszczędności, które mają zadanie realizować Twoje cele. Przed Tobą trochę praktyki. Przygotuj swoją tabelę majątkową, czyli zapisz cały majątek w jednym miejscu.

Zobacz, jaką tabelę majątkową stworzyłem dla siebie.

	Mój majątek dzisiaj	Co chce mieć w przyszłości?
Rezerwa:	150 zł	500 zł, 100 EUR i srebrna moneta
Oszczędności na:	200 zł	1200 zł
Moje cenne rzeczy:	Rower, rolki	konsola
Majątek inwestycyjny:	0 zł	1000 zł , 4 srebrne monety

Teraz czas **na Ciebie!**

Zadanie 5: Rozejrzyj się po swoim pokoju i zastanów, co tworzy Twój majątek. Co jest dla Ciebie cenne? Porozmawiaj z rodzicami o tym, co chciałbyś w przyszłości osiągnąć lub posiadać. Może Twoim celem, tak jak moim, będzie kupno nowego roweru, albo będziesz chciał zaoszczędzić na nowe hobby, jak Zosia. **Rozpisz lub narysuj swój majątek w poniższej tabeli!**

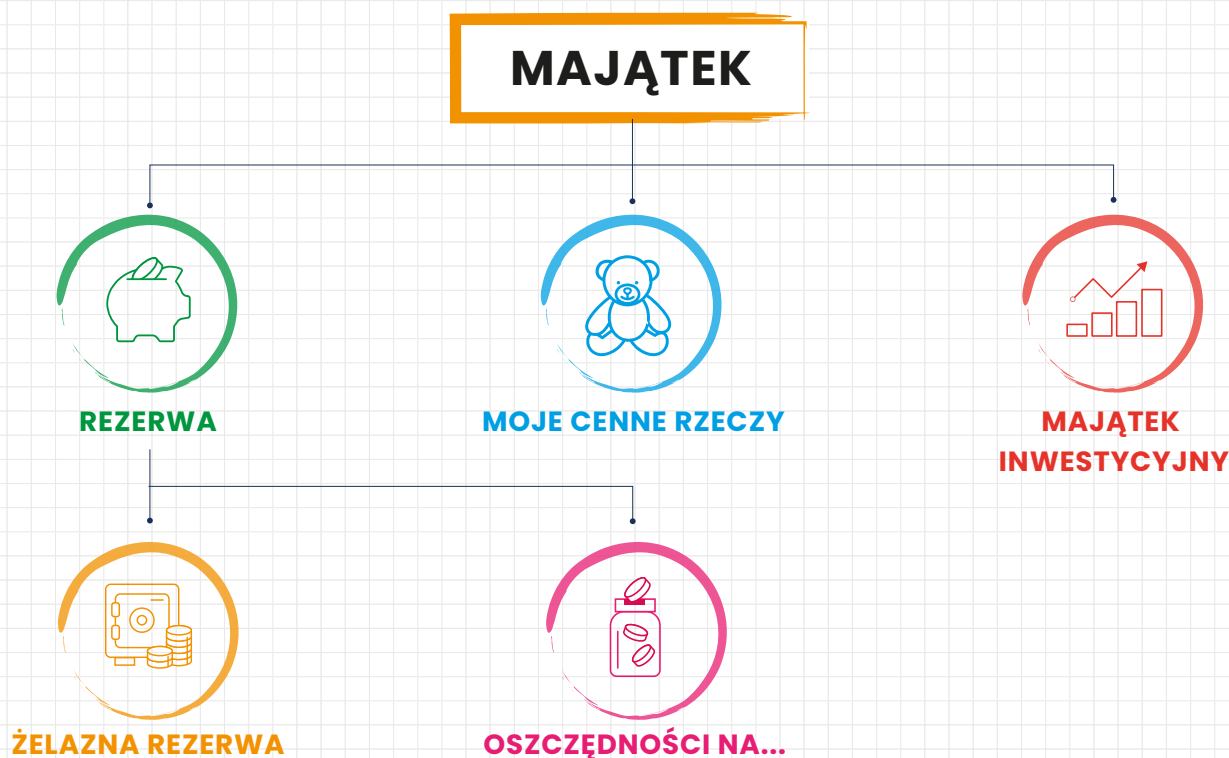
	Mój majątek dzisiaj	Co chce mieć w przyszłości?
Rezerwa:		
Oszczędności na:		
Moje cenne rzeczy:		
Majątek inwestycyjny:		

Znasz już swój majątek. Teraz czas go rozrysować. Ja i Aleks zapisaliśmy go w formie drzewka, które możesz zobaczyć poniżej. Teraz Twoja kolej, zapisz lub narysuj swój majątek w postaci grafiki i powieś nad biurkiem.

PODSTAWOWY PODZIAŁ MAJĄTKU

Majątek rozpisany w jednym miejscu? **Świetnie!**

Zadanie 5: Teraz zastanów się, które z tych kółek możesz w pierwszej kolejności rozbudować. Czasami na niektóre tematy jest dla nas za wcześnie. Pamiętaj, że ten majątek będzie rósł razem z Tobą. Jeżeli to zadanie jest zbyt trudne dla Ciebie nie przejmuj się. Mi i Aleksowi zajęło trochę czasu, zanim zrozumieliśmy czym jest rezerwa. Z zadaniem mogą pomóc Ci rodzice. **Zawsze możesz poprosić ich o wsparcie w tym zakresie.**

ROZDZIAŁ 10

Marzenia i cele

Kto z nas nie ma własnych marzeń i celów!

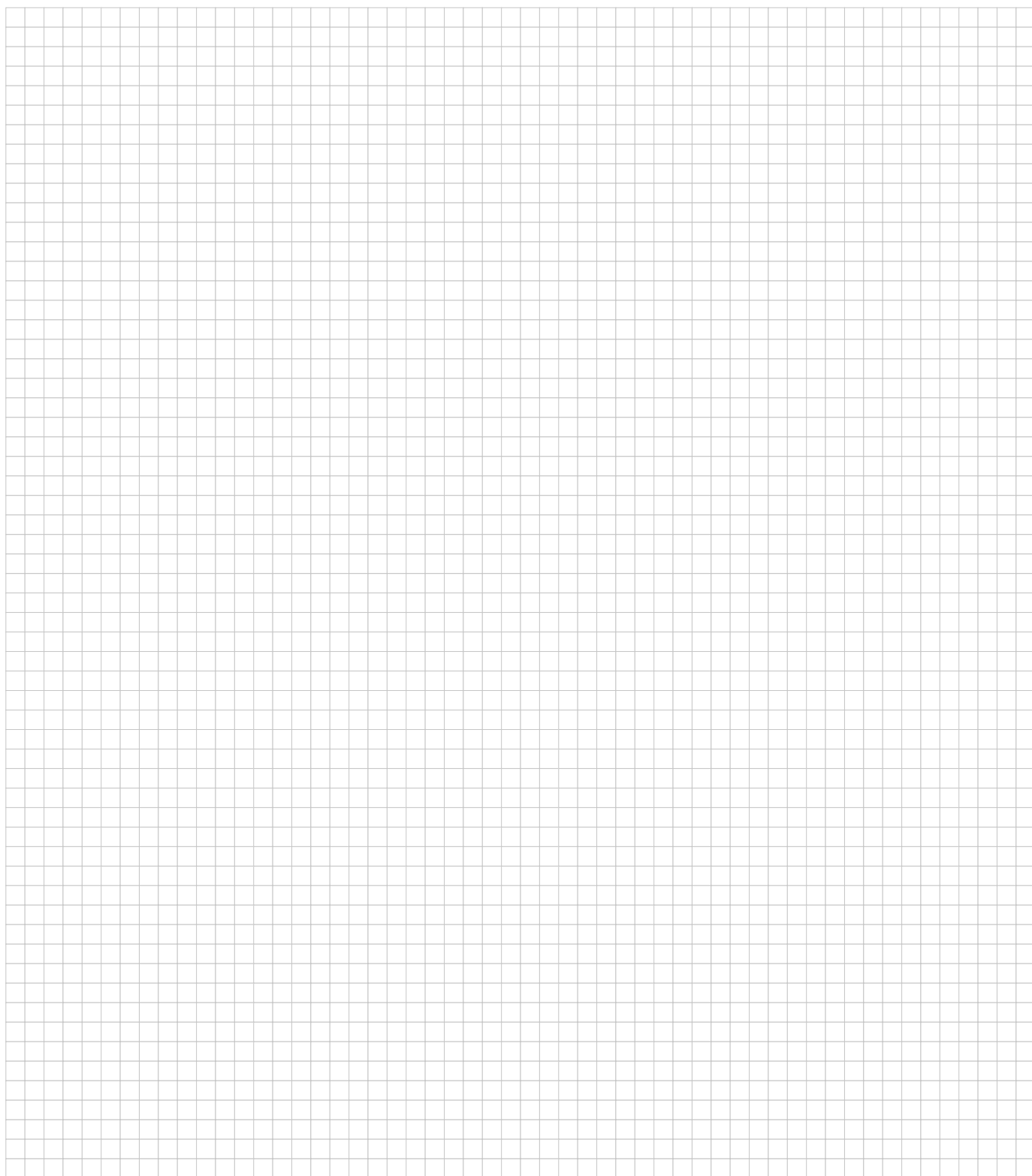
Razem z Zosią przygotowaliśmy własne tablice marzeń. Jak widzisz nasze marzenia również łączą się z naszym hobby. Na mojej tablicy możesz zobaczyć biurko z monitorem, jest to nawiązanie do mojego ulubionego hobby, i technologii. Dodatkowo mam tam nowy rower, konsolę i rolki. Świnka skarbonka, którą tam widzisz oznacza oszczędności. Chcę mieć odłożone moje dochody (wszystko co w jednym miesiącu zarabiam), za okres 2 miesięcy jako rezerwa dlatego świnka skarbonka.

U mnie możesz zobaczyć farby i sztalugę. Moim marzeniem jest kurs rysunku, na który chciałabym iść w przyszłości. Tak samo jak Aleks marzę też o nowych rolkach, jest to nasze wspólne hobby. Woreczek z dolarem, który tam widzisz oznacza moje oszczędności. Chcę mieć odłożone 200 zł, taka kwota jest dla mnie wystarczająca jako rezerwa. Teraz już wiesz, jak wyglądają nasze tablice marzeń. Poniżej znajdziesz miejsce na stworzenie własnej. Do dzieła!

Tablica marzeń

Niektóre marzenia łączą się z konkretną sumą pieniędzy. Wybierz jedno ze swoich marzeń i policz, jaką sumę potrzebujesz, aby móc je zrealizować. Zaplanuj w swoim budżecie, ile pieniędzy chcesz miesięcznie odłożyć na dany cel i rozpocznij oszczędzanie. **Jak to zrobić?**

Warto stworzyć plan!

Ja robię wszystko krok po kroku. Najpierw wymyśliłam, na co chcę oszczędzać w pierwszej kolejności, i na ten cel zaczęłam odkładać pieniądze. Aleks woli robić inaczej – odkłada po trochu na wszystkie rzeczy naraz. Oba sposoby są fajne, bo pasują do tego, co lubimy robić. Ty możesz wybrać, jaki chcesz! Możesz odkładać jak Aleks na wszystko naraz, albo jak ja – po kolei, na jedną rzecz, a potem na kolejną. **Wybór należy do Ciebie!**

Jak taki plan może wyglądać? **Sam zobacz!**

PLAN REALIZACJI MARZENIA: ZAKUP KONSOLI

CEL GŁÓWNY: KUPIĆ KONSOLĘ (NP. PS5, XBOX)

ETAPY DZIAŁANIA

1. Ustalenie budżetu - określenie, ile będzie kosztować konsola

Krok 1: Sprawdzę cenę konsoli w różnych sklepach.

Krok 2: Ustalę kwotę potrzebną na zakup (z grami lub dodatkami), np. cena z 3 grami najtaniej w MediaExpert za 2500 zł

2. Oszczędzanie pieniędzy

Krok 1: Odkładam co miesiąc 20 zł z kieszonkowego.

Krok 2: Pomagam w firmie taty i dodatkowe pieniądze odkładam na konsolę.

Krok 3: Nie wydaję pieniędzy na zbędne rzeczy (słodczyce, gadżety).

3. Dodatkowe sposoby na zarobek

Sprzedam stare gry, zabawki lub książki na OLX lub Vinted. Poproszę o pomoc mamę.

Pomagam sąsiadom w drobnych pracach (np. wyprowadzanie psa).

4. Planowanie zakupu

Krok 1: Gdy zaoszczędzę co najmniej 2000 zł, zacznę szukać promocji lub rabatów.

Krok 2: Sprawdzę, czy w święta lub Black Friday cena spadnie.

Krok 3: Uzgodnię z rodzicami miejsce zakupu.

5. Zakup konsoli

Gdy zgromadzę pełną kwotę, kupię konsolę w sklepie z najkorzystniejszą ofertą.

6. Spełnienie marzenia

Odpakuję konsolę, podłączę i będę świętować sukces z kolegami, grając w jedną z gier. Urządzę turniej z Zosią.

Poniżej znajdziesz miejsce na swój plan realizacji marzeń. Wykonaj to zadanie i zacznij spełniać swoje marzenia. Ustal, ile chcesz miesięcznie odkładać na dany cel, zgodnie ze sposobem, który przyjąłeś.

MÓJ PLAN REALIZACJI MARZEŃ

CEL GŁÓWNY:

ROZDZIAŁ 11

Czy tylko kieszonkowe?

Nasze marzenia mogą rosnąć razem z nami i zmieniać się na inne. Czasami niektóre z nich potrafią naprawdę dużo kosztować. Kiedy dostawałem tylko kieszonkowe od rodziców, musiałem wybierać, na co je wydać. Zapytałem więc tatę, czy mogę zrobić coś więcej, żeby moje kieszonkowe było większe. Tata zgodził się, żebym dwa razy w tygodniu pomagał mu w firmie, ale pod warunkiem, że dalej będę wykonywał swoje domowe obowiązki.

Razem z Aleksem zrobiliśmy listy naszych domowych obowiązków. Moi rodzice nie mają firmy, więc zapytałam, czy mogę robić coś dodatkowego, żeby dostać więcej kieszonkowego. Mama się zgodziła i poprosiła, żebym dopisała te nowe zadania do swojej listy obowiązków.

Teraz Twoja kolej!

Zadanie 1: Zrób listę swoich codziennych obowiązków w domu. Dopisz do niej dodatkowe zadania, które możesz wykonać, żeby zdobyć bonus do kieszonkowego. Te dodatkowe obowiązki, które możesz wykonywać zaznacz na zielono.

☐ _____	☐ _____
☐ _____	☐ _____
☐ _____	☐ _____
☐ _____	☐ _____
☐ _____	☐ _____
☐ _____	☐ _____
☐ _____	☐ _____
☐ _____	☐ _____
☐ _____	☐ _____

Masz już listę? Super! **Teraz czas na poszerzenie horyzontów.** Pamiętaj, jak rozmawialiśmy o dochodach i ich źródłach? Wykonywanie dodatkowych obowiązków w domu to też sposób na dodatkowy dochód. Jednak pamiętaj, że Twój dochód nie musi pochodzić tylko od rodziców. Na początku pomyślałem, że połączę pracę z moim hobby. Część z tego hobby mogę robić w firmie taty.

ROZDZIAŁ 12

Pożyczka

Ostatnio wykonuję więcej dodatkowych prac i przygotowuję nowe bransoletki, bo muszę oddać pieniądze, które pożyczyłam od mojej starszej siostry. Pewnie teraz zastanawiasz się, dlaczego pożyczyłam pieniądze, skoro miałam wszystko zaplanowane?

Czasami tak się zdarza. Chciałam kupić nowy rower, bo mój stary się zepsuł szybciej, niż myślałam, a nie miałam jeszcze wystarczającej kwoty na zakup nowego roweru.

Razem z siostrą ustaliłyśmy, na jakich warunkach będę jej oddawać pieniądze. Może chcesz się dowiedzieć, czym właściwie jest pożyczka?

Pożyczka to sytuacja, w której ktoś daje nam pieniądze, które potrzebujemy, ale musimy je potem oddać. To trochę jak pożyczenie zabawki od kolegi – bawimy się nią, ale po jakimś czasie musimy ją zwrócić. Dzięki pożyczce możemy kupić coś teraz, nawet jeśli nie mamy własnych pieniędzy, ale później musimy je oddać – czasami całą kwotę naraz, a czasami w częściach. Czasem oddajemy dokładnie tyle, ile pożyczyliśmy, a czasem trochę więcej, bo pożyczka może mieć odsetki, czyli dodatkową opłatę.

Pokażę Ci to na przykładzie. Wyobraź sobie, że chcesz kupić dużą paczkę klocków LEGO, ale nie masz na to wystarczająco dużo pieniędzy. Idziesz więc do swojego starszego brata i mówisz:

„Czy pożyczysz mi 20 zł? Bardzo chciałbym kupić te klocki, gdyż wkrótce może już ich nie być w sklepie”.

Brat zgadza się, ale mówi: „Jasne, ale umówmy się, że oddasz mi 25 zł zamiast 20 zł, bo muszę poczekać, aż zwrócisz mi całą kwotę. Te dodatkowe 5 zł to odsetki za to, że ci je pożyczyłem”.

Ty dostajesz pieniądze, kupujesz klocki i cieszysz się zabawą. Jednak pamiętaj, że te pieniądze należy oddać, tak jak się umówiliście. Czyli na przykład kiedy uzbierasz całą kwotę, oddajesz bratu 25 zł, lub gdy dostajesz kieszonkowe oddajesz mu po 5 zł, aż oddasz całe 25 zł.

Te dodatkowe złotówki to właśnie odsetki czyli dodatkowa zapłata za pożyczkę.

Poniżej możesz zobaczyć jaką umowę napisałem razem z bratem.

Umowa pożyczki (wzór)

zawarta dnia **13.10.2024** w Dolarowie.

1. Strony umowy:

Pożyczkodawca: Sebastian Nowak, lat 17, zamieszkały w Dolarowo ul. Kwiatowa 12.

Pożyczkobiorca: Aleksander Nowak, lat 13, zamieszkały w Dolarowo ul. Kwiatowa 12.

2. Przedmiot umowy:

Pożyczkodawca udziela Pożyczkobiorcy pożyczki w wysokości **20 zł** (słownie: dwódziestu złotych).

3. Termin spłaty:

Pożyczkobiorca zobowiązuje się zwrócić pełną kwotę pożyczki do dnia 13.06.2025 roku wraz z kwotą odsetek wynoszącą 5 zł.

4. Warunki spłaty:

Pożyczka zostanie zwrócona w formie 5 rat po 5 zł każda.

5. Dodatkowe ustalenia:

W przypadku opóźnienia Pożyczkobiorca zobowiązuje się do wcześniejszego uzgodnienia nowego terminu spłaty z Pożyczkodawcą.

6. Podpisy stron:

Pożyczkodawca:

Sebastian Nowak

Pożyczkobiorca:

Aleksander Nowak

(Umowa jest spisana dla celów formalnych, ale jako osoba niepełnoletnia skonsultuj jej treść z rodzicami lub opiekunem.)

Kiedy spisałyśmy umowę z moją siostrą, na końcu powiedziała: „Dobry zwyczaj – nie pożyczaj”. Powiedziałam o tym Aleksowi, który też znał to powiedzenie z domu. Zdziwiliśmy się, że oboje to słyszeliśmy. Zaczęliśmy się zastanawiać, co jeszcze podobnego słyszeliśmy w naszych domach.

Teraz już wiesz, czym jest pożyczka, więc kolej na zadanie! Pomyśl, jak taka pożyczka mogłaby wyglądać w Twoim przypadku. Stwórz swoją własną umowę. Napisz, ile pieniędzy możesz pożyczyć na przykład ode mnie lub od Aleksa, i kiedy je oddasz. Zastanów się, czy będziesz oddawać je w ratach co miesiąc, czy całą kwotę naraz.

Moja pożyczka

ROZDZIAŁ 13

Finansowe nawyki

Od kiedy byłem mały, ciągle słyszę: „Umyj zęby”, „Posprzątaj zabawki” albo „Zrób zadanie domowe”, jak zacząłem chodzić do szkoły. Te zdania sprawiają, że pewne rzeczy robimy automatycznie, bez zastanowienia. To samo dotyczy nawyków finansowych. To sposób, w jaki używamy swoich pieniędzy. To takie „przyzwyczajenia”, które pomagają nam dobrze nimi zarządzać. **Teraz Twoje zadanie!**

Zadanie 1: Zastanów się i wypisz lub narysuj swoje finansowe nawyki. Czy kiedykolwiek odkładałeś pieniądze do skarbonki, albo kupiłeś coś, czego tak naprawdę nie potrzebowałeś? **Zaznacz na zielono te nawyki, z których jesteś zadowolony, a na czerwono te, które chciałbyś zmienić.**

☐	_____	☐	_____
☐	_____	☐	_____
☐	_____	☐	_____
☐	_____	☐	_____
☐	_____	☐	_____
☐	_____	☐	_____
☐	_____	☐	_____
☐	_____	☐	_____
☐	_____	☐	_____

Masz już swoją listę nawyków? Super! Pamiętaj, że tak jak my, możesz porozmawiać z bliskimi o swoich nawykach. Gdy moi dziadkowie zapytali, co chcę na urodziny, poprosiłam, żeby zamiast prezentów dali mi srebrną monetę.

A ja poprosiłem rodziców, żeby pieniądze, które dostaję na urodziny, wpłacali mi na konto oszczędnościowe. Chociaż jeszcze nie mam wystarczająco dużo lat, żeby samodzielnie korzystać z banku, wiem, że niektóre nawyki mogę już zacząć wprowadzać w życie.

ZAKOŃCZENIE

Choć dziennik się kończy, Twoja przygoda z finansami dopiero się zaczyna! Pamiętaj, że Twoja wiedza będzie rosła razem z Tobą!

Wielkie gratulacje, że udało Ci się skończyć cały dziennik! Naprawdę, to duża sprawa – ogarnąć takie ważne tematy to prawdziwy poziom PRO. Pomyśl, ile już wiesz! Potrafisz planować swoje wydatki, wyznaczać cele i mieć zawsze coś na czarną godzinę. To prawie jak supermoc w ogarnianiu finansów, a nie każdy dorosły to potrafi! Teraz, kiedy już opanowałeś podstawy, lecimy dalej! Może zaczniesz planować, jak odłożyć na coś większego – rower, konsolę, a może wakacje? Trzymam kciuki, kto wie, może kiedyś to Ty będziesz pomagał innym w ogarnianiu ich finansów! Jeszcze raz wielkie brawo i pamiętaj – zawsze możesz poszerzać swoją wiedzę!

*Twój ziomek,
Aleks*

Hejka!

Wow, super, że udało Ci się ukończyć wszystkie zadania z dziennika! Jestem pod wrażeniem, bo mało kto w Twoim wieku ogarnia takie rzeczy. Możesz być z siebie MEGA dumny! Teraz masz wiedzę, która pomoże Ci spełniać marzenia i mieć plan, nawet jak coś pójdzie nie tak. To jak tajna broń – budżet domowy i oszczędności mogą sprawić, że zawsze będziesz o krok do przodu. A co dalej? Może zaczniesz myśleć o większych marzeniach? Nowy rower, kurs tańca, a może coś jeszcze fajniejszego? Pamiętaj, każda decyzja, którą podejmujesz teraz, buduje Twoją przyszłość – i to Ty o niej decydujesz! Trzymam kciuki, bo wiem, że możesz wszystko!

*Ściskam mocno i do przodu!
Zosia*

Finansowe Narzędzia:

Twój zestaw do mądrego zarządzania pieniędzmi

1. Moje źródła dochodu - czyli skąd mam swoje pieniądze.

W tym miejscu wpisz wszystkie źródła dochodu, jakie posiadasz. Uwzględnij zarówno te regularne, które otrzymujesz co miesiąc, jak i te nieregularne, pojawiające się raz na jakiś czas na przykład na urodziny. Zastanów się, przy jakich okazjach w ciągu roku dostajesz pieniądze, na przykład na urodziny, święta lub inne okoliczności. Pamiętaj, że źródłem dochodu może być nie tylko rodzina, ale także szkoła (np. stypendium) lub Twoja własna praca.

Moje źródła dochodu		
Źródło dochodu:	Wartość:	Kiedy je otrzymałem?

Kwota do rozdysponowania:			
Kategoria:	Kiedy:	Co kupiłam?	Ile wydałam?
Suma:			

3. Moje wydatki

W tej tabeli zapisz, na co wydałeś pieniądze w danym miesiącu. Zapisz datę zakupu, określ, co kupiłeś, i wpisz wydaną kwotę. Znajdziesz tu również miejsce na dodatkowe notatki – możesz dodać komentarz, np. czy potrzebowałeś kupić daną rzecz, czy była to spontaniczna decyzja, np. podczas wyjścia ze znajomymi, lub czy po prostu miałeś ochotę na coś słodkiego, a nic nie było pod ręką.

Moje miesięczne wydatki			
Miesiąc			
Data	Co kupiłam?	Ile wydałam?	Dodatkowa notatka

4. Co posiadam?

W tej tabeli rozpisz swój majątek według kategorii. „**Mój majątek dzisiaj**” oznacza to, co obecnie posiadasz, np. jeśli masz odłożone w skarbonce 300 zł jako pieniądze na czarną godzinę, wpisz tę kwotę w kategorii „**rezerwa**”. W rubryce „**Co chcę mieć w przyszłości**” określ swoje cele, np. jeśli chcesz, aby Twoja rezerwa wynosiła 2000 zł, wpisz tę kwotę w odpowiednim miejscu.

	Mój majątek dzisiaj	Co chcę mieć w przyszłości?
Rezerwa:		
Oszczędności na:		
Moje cenne rzeczy:		
Majątek inwestycyjny:		

5. Moje oszczędności

W tej tabeli wpisz wszystkie miejsca, które kojarzą Ci się z odkładaniem pieniędzy. Zaczynij od tych, które już posiadasz, np. skarbonka, specjalny portfel na oszczędności czy słoik na konkretny cel. Dopisz również te, których jeszcze nie masz ale chcesz mieć, np. konto w banku. Przy każdym z tych miejsc dopisz, na jaki cel odkładasz lub planujesz tam odkładać pieniądze.

GDZIE OSZCZĘDZAM?	PO CO OSZCZĘDZAM?

Moja lista zakupów

☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	

Umowa pożyczki

zawarta dnia **13.10.2024** w Dolarowie.

1. Strony umowy:

Pożyczkodawca: Sebastian Nowak, lat 17, zamieszkały w Dolarowo ul. Kwiatowa 12.

Pożyczkobiorca: Aleksander Nowak, lat 13, zamieszkały w Dolarowo ul. Kwiatowa 12.

2. Przedmiot umowy:

Pożyczkodawca udziela Pożyczkobiorcy pożyczki w wysokości **20 zł** (słownie: dwódziestu złotych).

3. Termin spłaty:

Pożyczkobiorca zobowiązuje się zwrócić pełną kwotę pożyczki do dnia 13.06.2025 roku wraz z kwotą odsetek wynoszącą 5 zł.

4. Warunki spłaty:

Pożyczka zostanie zwrócona w formie 5 rat po 5 zł każda.

5. Dodatkowe ustalenia:

W przypadku opóźnienia Pożyczkobiorca zobowiązuje się do wcześniejszego uzgodnienia nowego terminu spłaty z Pożyczkodawcą.

6. Podpisy stron:

Pożyczkodawca:

Sebastian Nowak

Pożyczkobiorca:

Aleksander Nowak

(Umowa jest spisana dla celów formalnych, ale jako osoba niepełnoletnia skonsultuj jej treść z rodzicami lub opiekunem.)